

Physical Education
Paper III
शारीरिक शिक्षा
प्रश्नपत्रिका III

Time Allowed : 2½ Hours]

[Maximum Marks : 150

Note : This Paper contains Seventy five (75) multiple choice questions, each question carrying Two (2) marks. Attempt *All* questions.

सूचना : या प्रश्नपत्रिकेत एकूण पचहत्तर (75) बहुपर्यायी प्रश्न दिलेले आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला दोन (2) गुण आहेत. सर्व प्रश्न सोडवा.

1. According to US National Association for Sport and Physical Education a “physically educated person” is one who :

- (i) has post-graduation in physical education
- (ii) is skillful in variety of activities
- (iii) is physically fit and healthy
- (iv) participates in physical activity and knows its values

- (A) (i), (ii), (iii)
- (B) (ii), (i), (iv)
- (C) (ii), (iv), (iii)
- (D) (iv), (iii), (i)

1. अमेरिकेतील नॅशनल असोसिएशन फॉर स्पोर्ट्स् व शारीरिक शिक्षण यांच्या मते ‘शारीरिकदृष्ट्या शिक्षित व्यक्ती’ म्हणजे :

- (i) शारीरिक शिक्षणातील पदव्युत्तर पदवी असलेला
- (ii) विविध हालचालीत नैपुण्य असलेला
- (iii) शारीरिकदृष्ट्या सक्षम व सुदृढ असलेला
- (iv) शारीरिक हालचालीत सहभाग व हालचालींचे मूल्य जाणणारा

- (A) (i), (ii), (iii)
- (B) (ii), (i), (iv)
- (C) (ii), (iv), (iii)
- (D) (iv), (iii), (i)

[P.T.O.]

2. There are many principles and methods of increasing training load. Among them the method in which for adaptation load is increased and maintained the same for some time before increasing it for the second time is known as :

- (A) Load in step
- (B) Load in cycle
- (C) Linear method of increase of load
- (D) Cyclic method of increasing load

3. In the statement given below choose the correct word for the underlined words.

'The Inspiratory Reserve Volume is normally *less than* expiratory Reserve Volume' :

- (A) the same
- (B) is double
- (C) larger than
- (D) four times

2. प्रशिक्षण अधिभार वाढविण्याच्या अनेक पद्धती व तत्वे आहेत. त्यापैकी अनुकूलन साधण्यासाठी दुसऱ्यांदा भार वाढविण्यापूर्वी, पहिल्यांदा भार वाढवून तो काही काळ समान ठेवण्याच्या पद्धतीस असे म्हणतात :

- (A) लोड इन स्टेप
- (B) लोड इन साइकल
- (C) भार वाढविण्याची रेषीय पद्धत
- (D) भार वाढविण्याची चक्रीय पद्धत

3. विधानातील अधोरेखित शब्दांसाठी दिलेल्या पर्यायातून योग्य शब्द निवडा.

इन्स्पेरेटरी रिझर्व्ह व्हॉल्यूम हा सर्वसामान्यपणे एक्सपेरेटरी रिझर्व्ह व्हॉल्यूमपेक्षा **कमी** असतो :

- (A) सारखाच
- (B) दुप्पट असतो
- (C) च्यापेक्षा जास्त
- (D) चौपट असतो

4. Given below is a list of functions of management and select an appropriate title from the options given below :

List

Monitoring

Assessment

Evaluation

Feedback

Options (Titles) :

(1) Controlling

(2) Planning

(3) Heading

(4) Staffing

(5) Organising

(A) 2

(B) 4

(C) 5

(D) 1

4. 'व्यवस्थापनाची कार्ये' यासाठी खाली यादी दिलेली आहे. दिलेल्या पर्यायातून या कार्यासाठी योग्य शिर्षक निवडा :

यादी :

निगरानी

परिक्षण

मूल्यमापन

प्रत्याभरण

पर्याय :

(1) नियंत्रण

(2) नियोजन

(3) नेतृत्व

(4) आकृतीबंध

(5) आयोजन

(A) 2

(B) 4

(C) 5

(D) 1

5. In a normal probability curve, 99% of the scores lie between :
- (A) $+3\sigma$ to -3σ
- (B) $+2\sigma$ to -2σ
- (C) $+1\sigma$ to -1σ
- (D) mean to $+1\sigma$
6. The two most important principles related to facility management are :
- (1) Facilities are built as a result of community and program needs
- (2) Cooperative planning is essential to design and construct
- (3) Facilities are planned for multiple and shared use
- (4) Facilities are geared for health and safety
- (A) (2), (3)
- (B) (3), (4)
- (C) (1), (2)
- (D) (2), (4)
5. प्रसामान्य संभव वक्रात, 99% प्राप्तांक या दरम्यान येतात :
- (A) $+3\sigma$ ते -3σ
- (B) $+2\sigma$ ते -2σ
- (C) $+1\sigma$ ते -1σ
- (D) मध्यमान ते $+1\sigma$
6. सोयीसुविधांच्या व्यवस्थापनातील दोन महत्वाची तत्त्वे :
- (1) समाज व कार्यक्रमानुसार सोयीसुविधा निर्मिती
- (2) प्रकल्प उभारण्यासाठी सहकारी नियोजनाची आवश्यकता
- (3) सोयीसुविधांचा अनेकांसाठी व सामाईक वापर
- (4) सोयीसुविधांमध्ये, आरोग्य व सुरक्षिततेचा विचार
- (A) (2), (3)
- (B) (3), (4)
- (C) (1), (2)
- (D) (2), (4)

7. Given below are two statements, one is labelled as Assertion (A) and the other as Reason (R).

Assertion (A) : Sports training attempts to integrate theory with practice.

Reason (R) : It is important for every athlete to practice and prepare for competition.

Find the *correct* answer from the following :

- (A) Both (A) and (R) are true and (R) is an application of (A)
- (B) Both (A) and (R) are true but (R) is not correct explanation of (A)
- (C) Both (A) and (R) are false
- (D) (A) is false but (R) is true
8. (i) If reliability is high it is necessary that validity should be high.
- (ii) If reliability is high it is not necessary that validity should be high
- (iii) If validity is high it is necessary that reliability should be high
- (A) Only (i) is true
- (B) (i) and (ii) are true
- (C) (ii) and (iii) are true
- (D) (i) and (iii) are true

7. खालील वाक्यांमधील एक विधान (A) आहे. दुसरे (R) कारण आहे :

विधान (A) : क्रीडा प्रशिक्षण सिद्धांत व प्रात्यक्षिक यांची गुंफण करण्याचा प्रयत्न करते.

कारण (R) : प्रत्येक खेळाडूला स्पर्धेसाठी तयारी व सराव करणे महत्वाचे असते.

खाली दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्याय निवडा :

- (A) दोन्ही (A) व (R) सत्य आहेत. (R) हे (A) चे उपयोजन आहे
- (B) दोन्ही (A) व (R) सत्य परंतु (R) हे (A) चे बिनचूक स्पष्टीकरण नाही
- (C) (A) व (R) दोन्ही असत्य
- (D) (A) हे असत्य व (R) हे सत्य
8. (i) जर विश्वसनीयता उच्च असेल तर वैधता उच्च असते
- (ii) जर विश्वसनीयता उच्च असेल तर वैधता उच्च असेलच असे नाही
- (iii) जर वैधता उच्च असेल तर विश्वसनीयता सुद्धा उच्च असतेच
- (A) फक्त (i) सत्य
- (B) (i) व (ii) सत्य
- (C) (ii) व (iii) सत्य
- (D) (i) व (iii) सत्य

9. Choose the *correct* option :
Education through 'Physical' is considered as the :
- (A) Modern concept of physical education
(B) Older concept of physical education
(C) Traditional concept of physical education
(D) Wrong concept of physical education
10. The role of calcium in muscle action is :
- (A) Binding with Troponin
(B) Lifting the tropomyosin molecules
(C) Opens the sites
(D) Strongly binds myosin head
11. In real sense of the term the school physical education teachers are :
- (i) Drill instructors and PT masters
(ii) Skill masters and performance teachers
(iii) Physical activity teachers and sport organizers
(iv) Physical training instructors and lower level coaches
- (A) (i) and (ii)
(B) (ii) and (iii)
(C) (iii) and (iv)
(D) (iii) and (i)
9. योग्य त्या ठिकाणी निवड करा :
शरीराच्या माध्यमातून दिले जाणारे शिक्षणाला असे समजतात :
- (A) शारीरिक शिक्षणाची आधुनिक संकल्पना
(B) शारीरिक शिक्षणाची जुनी संकल्पना
(C) शारीरिक शिक्षणाची पारंपारिक संकल्पना
(D) शारीरिक शिक्षणाची चुकीची संकल्पना
10. स्नायु हालचालीमधील कैल्शियमची भूमिका :
- (A) ट्रॉपोनिन सह संयोग
(B) ट्रॉपोमायसिन रेणू सरकविणे
(C) संयोग स्थाने उघडणे
(D) मायोसिनच्या शीराला घट्ट चिकटणे
11. 'शालेय शारीरिक शिक्षक' या संज्ञेच्या खऱ्या अर्थाने :
- (i) ड्रिल शिक्षक, पी.टी. मास्टर
(ii) कौशल्य शिक्षक, कार्यमान शिक्षक
(iii) शारीरिक उपक्रम शिक्षक, क्रीडा व्यवस्थापक
(iv) शारीरिक प्रशिक्षण शिक्षक, प्राथमिक स्तराचे मार्गदर्शक
- (A) (i) आणि (ii)
(B) (ii) आणि (iii)
(C) (iii) आणि (iv)
(D) (iii) आणि (i)

12. Given below are two statements, one is labelled as Assertion (A) and other as Reason (R) :
- Assertion (A) : Personality of an individual is determined genetically.
Reason (R) : Everyone is like their parents.
In the content of the two statements which of the following is correct ?
- (A) Both (A) and (R) are incorrect
(B) Both (A) and (R) are correct
(C) Both (A) and (R) are incompatible
(D) (A) is partially correct but (R) is false
13. Physical fitness and motor fitness have relation with one another as follows :
- (A) Physical fitness and motor fitness are same
(B) Physical fitness and motor fitness are completely different
(C) Physical fitness is a part of motor fitness
(D) Motor fitness is a part of physical fitness
14. The therapeutic modality that provides deepest penetration in muscle is :
- (A) Shortwave diathermy
(B) Hot whirlpool
(C) Laser
(D) Paraffin bath
12. खाली दिलेल्या वाक्यामध्ये (A) हे विधान आहे व (R) हे कारण आहे :
- विधान (A) :** व्यक्तीचे 'व्यक्तीमत्व' अनुवंशाने ठरविले जाते.
कारण (R) : प्रत्येक जण आपल्या पालकांप्रमाणे असतो.
खालीलपैकी योग्य पर्याय कोणता ?
- (A) (A) व (R) दोन्ही चूक
(B) (A) व (R) दोन्ही बरोबर
(C) (A) व (R) अनुरूप नाहीत
(D) (A) अंशतः बरोबर आहे, परंतु (R) असत्य
13. शारीरिक सुदृढता व कारक सुदृढता यांचा संबंध असा आहे :
- (A) शारीरिक सुदृढता व कारक सुदृढता सारखेच आहेत
(B) शारीरिक सुदृढता व कारक सुदृढता पूर्णपणे वेगळे
(C) शारीरिक सुदृढता हा कारक सुदृढतेचा भाग आहे
(D) कारक सुदृढता ही शारीरिक सुदृढतेचा भाग आहे
14. स्नायूमध्ये खोलवर पोहचणारी उपचारात्मक पद्धती :
- (A) शॉर्टव्हेव डायथर्मि
(B) हॉट व्हर्लपूल
(C) लेझर
(D) पॅराफिन बाथ

15. A manager who follows democratic philosophy in his functioning :
- (A) Delegates important matters
 (B) Imposes decisions
 (C) Provides little guidance
 (D) Issues directives
16. The physiological adaptation increased with both resistance and aerobic training is :
- (A) Capillary density
 (B) Creatine phosphokinase activity
 (C) Body fat
 (D) Mitochondrial activity
17. Among different components of philosophy, the most influencing one for education and physical education is :
- (A) Metaphysics
 (B) Epistemology
 (C) Axiology
 (D) Logic
18. For women, weight training typically results in :
- (A) Bulky muscle
 (B) Significant increase in muscle definition
 (C) Improved body image
 (D) Increased hunger
15. लोकशाहीवादी व्यवस्थापक आपल्या कार्यामध्ये :
- (A) महत्वाच्या गोष्टी सोपवितो
 (B) निर्णय लादतो
 (C) थोडे मार्गदर्शन करतो
 (D) आदेश निर्गमित करतो
16. प्रतिरोध प्रशिक्षण व ऐरोबिक प्रशिक्षण दोन्हीमुळे वाढणारे शरीरक्रियाशास्त्रीय अनुकूलन :
- (A) केशवाहीनी प्रमाणघनता
 (B) क्रिएटीन फॉस्फोकायनेज क्रिया
 (C) शरीर मेद
 (D) मायटोकॉन्ड्रियल क्रिया
17. शिक्षण व शारीरिक शिक्षणावर परीणाम-करणाच्या तत्त्वज्ञानाच्या विविध शाखा :
- (A) पराभौतिकीशास्त्र
 (B) ज्ञानशास्त्र
 (C) मूल्यशास्त्र
 (D) तर्कशास्त्र
18. महिलांनी केलेल्या भार प्रशिक्षण विशेषकरून असा परीणाम होतो :
- (A) महाकाय स्नायु
 (B) स्नायूच्या आकारात सार्थक बदल
 (C) शरीर स्वप्रतिमा सुधारते
 (D) भूक वाढते

19. Match List I with List II and select the correct option given below :

List I (Drugs)	List II (Risks)			
(i) Amphetamines	(1) Impairs endurance performance			
(ii) β blockers	(2) Causes bradycardia			
(iii) Diuretics	(3) Affects the kidneys			
(iv) Caffeine	(4) Causes nervousness, restlessness and diuresis			
		(i)	(ii)	(iii)
(A)		(1)	(2)	(3)
(B)		(1)	(2)	(4)
(C)		(1)	(3)	(2)
(D)		(1)	(3)	(4)

19. यादी I व यादी II साठी योग्य जोड्या लावा :

यादी I (मादक पदार्थ)	यादी II (धोका)			
(i) अॅम्फीटामाईन्स	(1) दमदारपणा कार्यमानात बाध			
(ii) β ब्लॉकर्स	(2) ब्रॅडीकार्डिया होणे			
(iii) डाययुरेटिक्स	(3) मूत्रपिंडावर दुष्परीणाम			
(iv) कॉफेन	(4) चेतावभंजन, अस्वस्थता व डाययुरेसिस होणे			
		(i)	(ii)	(iii)
(A)		(1)	(2)	(3)
(B)		(1)	(2)	(4)
(C)		(1)	(3)	(2)
(D)		(1)	(3)	(4)

20. A low back muscle strain will create pain with these movement :

- (A) Active flexion
 (B) Passive flexion, active extension
 (C) Lateral flexion
 (D) Passive extension, active flexion

21. Match List I with List II and select the correct answer from the code given below :

List I

- (i) Survey
 (ii) Conceptual research
 (iii) Cause and effect
 (iv) Social behaviours

List II

- (1) Belief examination
 (2) Qualitative research
 (3) Experimental method
 (4) Descriptive research

Codes :

	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(A)	(4)	(1)	(3)	(2)
(B)	(4)	(2)	(1)	(3)
(C)	(1)	(3)	(4)	(2)
(D)	(3)	(4)	(2)	(1)

20. या हालचालींमुळे कमरेतील झालेल्या स्नायू ताणामध्ये वेदना निर्माण होते :

- (A) क्रियाशील फ्लेक्शन
 (B) क्रियाशील फ्लेक्शन, निष्क्रिय फ्लेक्शन
 (C) लॅटरल फ्लेक्शन
 (D) निष्क्रिय एक्सटेंशन, क्रियाशील फ्लेक्शन

21. यादी I व यादी II मधील जोड्या खाली दिलेल्या पर्यायामधून निवडा :

यादी I

- (i) सर्वेक्षण
 (ii) संकल्पनात्मक संशोधन
 (iii) कार्यकारण व परीणाम
 (iv) सामाजिक वर्तन

यादी II

- (1) विश्वास परीक्षण
 (2) संख्यात्मक संशोधन
 (3) प्रायोगिक पद्धत
 (4) वर्णनात्मक संशोधन

कोड :

	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(A)	(4)	(1)	(3)	(2)
(B)	(4)	(2)	(1)	(3)
(C)	(1)	(3)	(4)	(2)
(D)	(3)	(4)	(2)	(1)

22. Which of the following statements describes a mental benefit of physical activity ?

- (A) Can enhance body shape
- (B) Can develop understanding of rules
- (C) Can help develop friendships
- (D) Can help to relieve stress and tension

23. A researcher compared a teacher-made test with a standardised test. The correlation coefficient was found to be 0.5. Select the correct option, the researcher would use :

- (A) Increase number of items
- (B) Decrease number of items
- (C) Accept and use
- (D) Redesign and revalidate

22. पुढे दिलेल्या विधानांपैकी कोणत्या विधानात शारीरिक उपक्रमाच्या मानसिक कायद्याचे वर्णन केलेले आहे ?

- (A) शरीर आकार सुधारणे
- (B) नियमांचे आकलन वाढणे
- (C) मैत्रीसंबंध विकसित होणे
- (D) ताण तणाव कमी होणे

23. संशोधक शिक्षकनिर्मित कसोटीची व प्रमाणित कसोटीबरोबर तूलना करतो. त्याचा सहसंबंध सहगुणक 0.5 इतका आल्यास संशोधकाने काय करावे ?

- (A) कसोटीतील बाबींची संख्या वाढवावी
- (B) कसोटीतील बाबींची संख्या कमी करावी
- (C) स्विकारून, कसोटीचा वापर करावा
- (D) पुनर्निर्मिती करून वैधता पुनर्प्रस्थापित करावी

24. An imbalance between training and recovery due to insufficient time for regeneration and adaptation is termed as :

- (A) Transition
- (B) Over-training
- (C) Tapering
- (D) Over-reaching

25. Arrange the clinical features of measles in appropriate order of appearance :

- (1) Dusky red rash behind ears
- (2) Fever, sneezing, lacrimation
- (3) Small, bluish white spots
- (4) Brownish discoloration

- (A) (3), (2), (1), (4)
- (B) (1), (2), (3), (4)
- (C) (2), (3), (1), (4)
- (D) (2), (1), (3), (4)

24. पुनरावस्था व अनुकूलनास अपुरा कालावधी मिळाल्यामुळे निर्माण होणाऱ्या प्रशिक्षण व विश्रांतीमधील असमतोलास ही संज्ञा आहे :

- (A) संक्रमण (ट्रान्झीशन)
- (B) अतिप्रशिक्षण (ओव्हरट्रेनिंग)
- (C) टेपरिंग
- (D) ओव्हररिचिंग

25. गोवर या आजारात आढळणाऱ्या वैद्यकीय लक्षणे योग्य क्रमाने लावा :

- (1) कानामागे अंधुक लाल रॅश
- (2) ताप, शिंका, डोळ्यातून पाणी येणे
- (3) नीळसर पांढरे छोटे ठिपके दिसणे
- (4) तांबूस रंग जाणे

- (A) (3), (2), (1), (4)
- (B) (1), (2), (3), (4)
- (C) (2), (3), (1), (4)
- (D) (2), (1), (3), (4)

26. Give sequence to the following steps involved in a survey of health and fitness :

- (i) Follow-up
- (ii) Planning
- (iii) Data collection
- (iv) Reporting

- (A) (ii), (i), (iii), (iv)
- (B) (iii), (ii), (iv), (i)
- (C) (i), (ii), (iii), (iv)
- (D) (ii), (iii), (iv), (i)

27. In motor skill learning the most important variables to be kept in mind are :

- (i) Learner's motor ability
- (ii) Feedback
- (iii) Skill practice
- (iv) Teacher instruction

- (A) (i) and (iv)
- (B) (ii) and (iii)
- (C) (i) and (iii)
- (D) (ii) and (iv)

26. आरोग्य व सुदृढतेच्या सर्वेक्षणामध्ये अंतर्भूत पायऱ्यांचा योग्य क्रम सांगा :

- (i) पाठ पुरावा (फॉलो-अप)
- (ii) नियोजन
- (iii) माहिती संकलन
- (iv) अहवाल देणे

- (A) (ii), (i), (iii), (iv)
- (B) (iii), (ii), (iv), (i)
- (C) (i), (ii), (iii), (iv)
- (D) (ii), (iii), (iv), (i)

27. कारक कौशल्य अध्ययनात लक्षात घ्यावयाचे सर्वात महत्वाचे घटक :

- (i) विद्यार्थ्यांची कारक क्षमता
- (ii) प्रत्याभरण (फिडबॅक)
- (iii) कौशल्य सराव
- (iv) शिक्षकाचे अनुदेशन

- (A) (i) व (iv)
- (B) (ii) व (iii)
- (C) (i) व (iii)
- (D) (ii) व (iv)

28. A soccer ball is kicked at tremendous velocity towards the goal. The goalie standing on the line catches the ball and is driven backward into the goal, the ball loses momentum because it slows down. What gains momentum ?

- (A) Ball
- (B) Goalie's foot
- (C) Goalie's upper part of the body
- (D) Goalie's body

28. गोलपोस्टच्या दिशेने प्रचंड वेगाने एक फुटबॉल मारला जातो. गोलरेषेवर उभ्या असलेल्या गोली हा फुटबॉल झेलतो व तो गोलपोस्टच्या आतल्या दिशेने फेकला जातो, चेंडू संध झाल्यामुळे त्याचा संवेग कमी होतो. अशावेळी कशामध्ये संवेग निर्माण होईल ?

- (A) बॉल (चेंडू)
- (B) गोलीचे पाय
- (C) गोलीच्या शरीराचा उर्ध्व भाव
- (D) गोलीचे शरीर

29. Given below is experimental design equation. Identify the kind of design it truly represents :

$$O_1 \quad X_1 \quad O_2 \quad X_2 \quad O_3$$

- (A) single group design
 (B) one-group pretest-posttest design
 (C) Repeated measure design
 (D) Static group comparison design
30. In behavioural sciences like psychology and sociology rating scales are used to evaluate dynamic reactions and effects of stimuli on individuals, in sports these are typically used to assess :
- (i) Performance
 (ii) Playing ability
 (iii) Coach behaviour
 (iv) Skill standard
- (A) (i) and (ii)
 (B) (ii) and (iii)
 (C) (iii) and (iv)
 (D) (i) and (iv)

29. पुढे दिलेले समीकरण कोणत्या प्रायोगिक अभिकल्पास दर्शविते ते ओळखा :

$$O_1 \quad X_1 \quad O_2 \quad X_2 \quad O_3$$

- (A) एकल गट अभिकल्प
 (B) एकल गट पूर्व-पश्चात कसोटी अभिकल्प
 (C) रिपीटेड मेजर अभिकल्प
 (D) स्थिर गट तूलना (स्टॅटिक ग्रुप कम्पॅरिझन) अभिकल्प
30. मानसशास्त्र व समाजशास्त्रासारख्या वर्तनवादी शास्त्रांमध्ये पदनिश्चयन श्रेणींचा वापर गतीशील प्रतिक्रिया व चेतकांचा व्यक्तीवर होणारा परिणाम यांचे मूल्यमापन करण्यासाठी होतो. पदनिश्चयन श्रेणींचा वापर क्रीडा व खेळात विशेषकरून या घटकांचे परिक्षण करण्यासाठी होतो :
- (i) कार्यमान
 (ii) क्रीडा क्षमता
 (iii) मार्गदर्शकाचे वर्तन
 (iv) कौशल्य प्रमाण
- (A) (i) व (ii)
 (B) (ii) व (iii)
 (C) (iii) व (iv)
 (D) (i) व (iv)

31. Total heat stress is accurately measured by a number of factors. Select the right combination of given factors :

- (1) Air temperature
- (2) Humidity
- (3) Air velocity
- (4) Thermal radiation

- (A) (1)
- (B) (1) and (2)
- (C) (1), (2), (3), (4)
- (D) (1), (2) and (3)

32. Main objective of NSNIS is :

- (A) to produce P.E. teachers
- (B) to produce trained coaches
- (C) to implement mass physical activity programs
- (D) to regulate national sport federations

31. एकूण 'उष्माताण' विविध घटकांच्या सहाय्याने अचूकपणे मोजता येतो योग्य घटकांची निवड करा :

- (1) हवेचे तपमान
- (2) आर्द्रता
- (3) वाऱ्याचा वेग
- (4) औष्णिक विकिरण

- (A) (1)
- (B) (1) आणि (2)
- (C) (1), (2), (3), (4)
- (D) (1), (2) आणि (3)

32. एन.एस.एन.आय.एस. संस्थेचे प्रमुख उद्दिष्ट हे आहे :

- (A) शा.शि. शिक्षक निर्माण करणे
- (B) प्रशिक्षित मार्गदर्शक निर्माण करणे
- (C) सामुदायिक शारीरिक उपक्रम राबविणे
- (D) राष्ट्रीय क्रीडा महासंघावर नियंत्रण ठेवणे

33. In a Kabaddi match, the athlete suffers a contusion on the right side of the brain. The most likely manifestation to be observed would be :

- (A) His right leg is paralyzed
- (B) He cannot speak out loud
- (C) Has difficulty with concepts involving numbers
- (D) His left arm is paralyzed

34. Movement of dorsi-flexion and plantar-flexion alternately of ankle joint is an example of :

- (A) Class I lever function
- (B) Class II lever function
- (C) Class III lever function
- (D) None of the above

33. कबड्डीच्या सामान्यादरम्यान खेळाडूच्या मेंदूच्या उजव्या भागास मुका मार लागला. या इजेचे संभाव्य प्रकटीकरण असे असेल :

- (A) त्याचा उजवा पाय लूळा पडतो
- (B) मोठ्या आवाजात बोलू शकत नाही
- (C) आकड्यांशी संबंधित संकल्पना अवघड वाटतात
- (D) त्याचा डावा हात लूळा पडतो

34. घोट्याच्या सांध्याचे एकाआडएक डॉर्सिफ्लेक्शन व प्लांटर-फ्लेक्शन हालचाल या तरफेचे उदाहरण आहे :

- (A) क्लास I तरफ
- (B) क्लास II तरफ
- (C) क्लास III तरफ
- (D) वरीलपैकी कोणतेच नाही

35. Identify the correctly written reference of a book, by editors in research dissertation
- (A) Stunkard, A.J., & Wadden, T.A. (Eds.) (1993). *Obesity : Theory and Therapy (2nd ed.)*. New York.
- (B) Stunkard, A.J., & Wadden, T.A. (1993). *Obesity : Theory and Therapy (2nd ed.)*. New York : Raven Press
- (C) Stunkard, A.J., & Wadden, T.A. (Eds.). (1993). *Obesity : Theory and Therapy (2nd ed.)*. New York : Raven Press
- (D) Stunkard, A.J., & Wadden, T.A. (Eds.) (1993). *Obesity : Theory and Therapy (2nd ed.)*. New York
36. Identify the type of feedback for the given example.
- “Try not to bend your knees.”
- (A) Negative—Evaluative
- (B) Negative—Corrective
- (C) Specific—Corrective
- (D) General—Corrective
35. संशोधन प्रबंधातील अचूक लिहलेला संपादकांच्या पुस्तकाचा संदर्भ ओळखा :
- (A) स्टंकार्ड, ए.जे., आणि वॅडन, टी.ए. (संपादक.). (1993). *ओबेसिटी : थेअरी अँड थेरपी (2री आवृत्ती)*. न्यूयॉर्क.
- (B) स्टंकार्ड, ए.जे., आणि वॅडन, टी.ए. (1993). *ओबेसिटी : थेअरी अँड थेरपी (2री आवृत्ती)*. न्यूयॉर्क : रॅव्हन प्रेस
- (C) स्टंकार्ड, ए.जे., आणि वॅडन, टी.ए. (संपादक.). (1993). *ओबेसिटी : थेअरी अँड थेरपी (2री आवृत्ती)*. न्यूयॉर्क : रॅव्हन प्रेस
- (D) स्टंकार्ड, ए.जे. आणि वॅडन, टी.ए. (संपादक.). (1993). *ओबेसिटी : थेअरी अँड थेरपी (2री आवृत्ती)*. न्यूयॉर्क
36. दिलेल्या उदाहरणाचा फिडबॅक (प्रत्याभरण) प्रकार ओळखा
- “गुडघे न वाकवायचा प्रयत्न कर.”
- (A) नकारात्मक—मूल्यमापनात्मक
- (B) नकारात्मक—सुधारणात्मक
- (C) विशिष्ट—सुधारणात्मक
- (D) सामान्य—सुधारणात्मक

37. In Eysenck personality questionnaire the important dimensions of personality involved are :
- (i) Extraversion—Intraversion
(ii) Neuroticism
(iii) Conscientiousness
(iv) Psychoticism
- (A) (i), (ii), (iii)
(B) (ii), (iii), (iv)
(C) (i), (ii), (iv)
(D) (ii), (iv), (i)
38. Anterio-posterior plane of joint movement is also known as :
- (A) Sagittal plane
(B) Frontal plane
(C) Horizontal plane
(D) Transverse plane
39. Angular inertia of motion is also known as :
- (A) Linear momentum
(B) Force
(C) Angular acceleration
(D) Moment of inertia
37. आयसॅक व्यक्तिमत्व चाचणीमध्ये व्यक्तिमत्वाचे हे प्रमुख घटक अंतर्भूत होतात :
- (i) बहिर्मुखता—अंतर्मुखता
(ii) संवेदनक्षमता (न्युरोटिसिझम)
(iii) जागरुकता (कॉन्शानशिसनेस)
(iv) चित्तविकृती (सायकोटिसिझम)
- (A) (i), (ii), (iii)
(B) (ii), (iii), (iv)
(C) (i), (ii), (iv)
(D) (ii), (iv), (i)
38. सांधा हालचालींच्या पुढे-मागे जाणाऱ्या प्रतलास असे संबोधतात :
- (A) सॅजिटल प्रतल
(B) फ्रंटल प्रतल
(C) हॉरिझॉण्टल प्रतल
(D) ट्रान्सव्हर्स प्रतल
39. गतीच्या कोनीय जडत्वास असे संबोधतात :
- (A) रेषीय संवेग
(B) बल
(C) कोनीय त्वरण
(D) मोमेंट ऑफ इनर्शिया (जडत्वाचा मोमेंट)

40. Type I error is :

- (A) Rejection of null hypothesis when it is true
- (B) Rejection of null hypothesis when it is false
- (C) Acceptance of null hypothesis when it is false
- (D) Acceptance of null hypothesis when it is true

41. Leander loves to play tennis. He practices everyday, but now his elbow is starting to hurt. What should he do to avoid getting an overuse injury ?

- (A) Only play tennis once a week
- (B) Continue to play tennis and if it gets worse go to an athletic trainer
- (C) Begin participating in other activities that will help his overall performance, but uses a different muscle group
- (D) Stop playing tennis completely

40. टाईप I एरर (त्रुटी) म्हणजे :

- (A) शून्य परिकल्पना सत्य असताना त्यागणे
- (B) शून्य परिकल्पना असत्य असताना त्यागणे
- (C) शून्य परिकल्पना असत्य असताना स्विकारणे
- (D) शून्य परिकल्पना सत्य असताना स्विकारणे

41. लिअॅण्डरला टेनिस खेळण्यास आवडते. तो रोज सराव करतो परंतु आजकाल त्याचे कोपर दुखू लागले आहे. अतिवापर दुखापत टाळण्यासाठी त्याने काय करावे ?

- (A) आठवड्यातून एक वेळेस टेनिस खेळणे
- (B) टेनिस खेळणे सुरु ठेवून दुखापत जास्त झाल्यास डॉक्टरकडे जावे
- (C) एकूण कार्यमान सुधारत राहण्यासाठी, विविध स्नायूसमूह वापरले जाणाऱ्या इतर उपक्रमात सहभागी होण्यास सुरवात करावी
- (D) टेनिस खेळणे पूर्णपणे थांबवावे

42. According to Newton's III Law of Motion :

- (i) Reaction force becomes equal to action force
- (ii) Reaction force becomes smaller than action force
- (iii) Direction of reaction force becomes same as that of action force
- (iv) Direction of reaction force becomes opposite so that of action force

Choose the *correct* combination :

- (A) (i), (ii)
- (B) (ii), (iii)
- (C) (iii), (iv)
- (D) (iv), (i)

43. Given below are two statements, one is labelled as Assertion (A) and the other as Reason (R) :

Assertion (A) : Research helps physical educators to extend the boundaries of their discipline.

Reason (R) : All physical educators are good researchers.

In the context of two statements, point out which of the following statements is *correct* ?

- (A) (A) is true but (R) is false
- (B) Both (A) and (R) are true
- (C) (A) is false but (R) is true
- (D) Both (A) and (R) are false

42. न्यूटनच्या गतिविषयक तिसऱ्या नियमानुसार :

- (i) प्रतिक्रिया बल क्रियाबलाच्या समान होते
- (ii) प्रतिक्रिया बल क्रियाबलापेक्षा कमी होते
- (iii) प्रतिक्रियाबलाची दिशा क्रियाबलाच्या दिशेसारखी होते
- (iv) प्रतिक्रियाबलाची दिशा क्रियाबल दिशेविरुद्ध होते

अचूक एकीकरण निवडा :

- (A) (i), (ii)
- (B) (ii), (iii)
- (C) (iii), (iv)
- (D) (iv), (i)

43. खालील दोन वाक्यांमधील (A) हे विधान आहे व (R) हे कारण आहे :

विधान (A) : शारीरिक शिक्षणतज्ञांना, त्यांच्या शाखेच्या सीमावाढविण्यास संशोधनाची मदत होते.

कारण (R) : सर्व शारीरिक शिक्षणतज्ञ हे एक चांगले संशोधक असतात.

या दोन विधानांच्या संदर्भात खालील योग्य पर्याय निवडा :

- (A) (A) हे सत्य आहे परंतु (R) हे असत्य
- (B) (A) व (R) दोन्हीही सत्य आहेत
- (C) (A) असत्य आहे परंतु (R) सत्य आहे
- (D) (A) व (R) दोन्ही असत्य आहेत

44. The training phase used to elevate the athlete's working capacity, increase general physical preparation and improve technical elements is :
- (A) General preparatory subphase
 (B) Specific preparatory subphase
 (C) Precompetitive subphase
 (D) Special preparation period
45. Take-off in jump involves different phases like take-off, foot planting, absorption, correct sequence of these phases is :
- (A) Take-off—absorption—foot planting
 (B) Foot planting—take-off—absorption
 (C) Foot planting—absorption—take-off
 (D) Absorption—foot planting—take-off
44. खेळाडूची कार्यक्षमता उंचविणे, सामान्य शारीरिक तयारी वाढविणे व तांत्रिक बाबींची सुधारणा करण्यासाठी प्रशिक्षणाचा हा टप्पा वापरला जातो :
- (A) सामान्य तयारी (प्रिपेरेटोरी) उप-अवस्था
 (B) विशिष्ट तयारी (प्रिपेरेटोरी) उप-अवस्था
 (C) पूर्वस्पर्धा उप-अवस्था
 (D) विशेष तयारी (प्रिपेरेशन) अवस्था
45. उडीच्या उशीमध्ये (टेक ऑफ) उशी, पाय टेकविणे (प्लांटिंग), आघात शोषण (अॅबसॉर्प्शन) अशा विविध अवस्था असतात, त्यांचा योग्य क्रम लावा :
- (A) टेक-ऑफ—आघात शोषण (अॅबसॉर्प्शन)—फूट प्लांटिंग
 (B) फूट प्लांटिंग—टेक-ऑफ—आघात शोषण (अॅबसॉर्प्शन)
 (C) फूट प्लांटिंग—आघात शोषण (अॅबसॉर्प्शन)—टेक-ऑफ
 (D) आघात शोषण (अॅबसॉर्प्शन)—फूट प्लांटिंग—टेक-ऑफ

46. Effect of interval training is determined by several factors. The predominant factors are :
- Intensity of work
  - Nature of recovery
  - Number of repetitions
  - Interest of the athlete
- Choose the *correct* combination :
- (i), (ii), (iii)
  - (ii), (iii), (iv)
  - (iii), (iv), (i)
  - (iv), (i), (ii)
47. Normal adult respiratory rate is :
- 6 to 100
  - 10 to 12
  - 60 to 80
  - 12 to 20
48. Give sequence to the following procedures in philosophic method of research :
- Envisioning relationships
  - Identifying problem areas
  - Hypothesis formulation
  - Outlining procedures of data collection
- (ii), (iii), (i), (iv)
  - (ii), (i), (iii), (iv)
  - (iii), (i), (ii), (iv)
  - (iii), (iv), (i), (ii)
46. इंटरव्हल प्रशिक्षणाचे परिणाम अनेक घटकांवर आधारित असतात. त्यातील प्रमुख घटक सांगा :
- कार्याची तीव्रता
  - विश्रांतीचे स्वरूप
  - आवर्तन संख्या
  - खेळाडूची अभिरुची
- अचूक** एकीकरण निवडा :
- (i), (ii), (iii)
  - (ii), (iii), (iv)
  - (iii), (iv), (i)
  - (iv), (i), (ii)
47. प्रौढ व्यक्तीचा सर्वसामान्य श्वसन दर हा :
- 6 ते 100
  - 10 ते 12
  - 60 ते 80
  - 12 ते 20
48. सैद्धांतिक संशोधनाच्या पद्धतीची क्रमवारी खालील पद्धतींवरून द्या :
- संबंधांचे काल्पनीकरण
  - समस्या क्षेत्राचे शोधन
  - गृहीतकाची मांडणी
  - माहिती संकल्पनाचा आराखडा
- (ii), (iii), (i), (iv)
  - (ii), (i), (iii), (iv)
  - (iii), (i), (ii), (iv)
  - (iii), (iv), (i), (ii)

49. A researcher studies effect of a dance program on fat percentage in a group of middle-aged women. He states a directional hypothesis. Which of the following statistical tool will be used to test the difference ?

- (A) Correlation
 (B) Independent sample t -test
 (C) F-ratio
 (D) Paired sample t -test

50. Match the List I with List II and select the correct option :

List I	List II
(i) Johnson	(1) Handball
(ii) Cornish	(2) Basketball
(iii) Schmithals & French	(3) Soccer
(iv) McDonald	(4) Hockey

Codes :

	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(A)	(3)	(4)	(2)	(1)
(B)	(4)	(3)	(1)	(2)
(C)	(2)	(1)	(4)	(3)
(D)	(4)	(1)	(2)	(3)

49. एक संशोधक मध्यमवयीन महिलांच्या एका गटाच्या चरबीच्या प्रमाणावर नृत्य कार्यक्रमाचा होणारा परिणाम अभ्यासत आहे. संशोधकाने दिशादर्शक परिकल्पना मांडली आहे, तर फरक तपासण्यासाठी पुढीलपैकी कोणते सांख्यिकी साधन वापरले जाईल ?

- (A) सहसंबंध
 (B) इन्डीपेन्डन्ट सॅम्पल टी-परिक्षिका
 (C) एफ-गुणोत्तर
 (D) पेअर्ड सॅम्पल टी-परिक्षिका

50. यादी I व यादी II जुळवून योग्य पर्याय निवडा :

यादी I	यादी II
(i) जॉन्सन	(1) हॅण्डबॉल
(ii) कॉर्निश	(2) बास्केटबॉल
(iii) स्मिथालस् व फ्रेंच	(3) सॉकर
(iv) मॅकडोनाल्ड	(4) हॉकी

कोड :

	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(A)	(3)	(4)	(2)	(1)
(B)	(4)	(3)	(1)	(2)
(C)	(2)	(1)	(4)	(3)
(D)	(4)	(1)	(2)	(3)

51. The classical conditioning theory of learning is all about establishing association behaviour :

- (A) Dog and food
- (B) Pavlov's foot steps and food
- (C) The both and salvation
- (D) Stimuli and responses

52. Given below are two statements, one is labelled as Assertion (A) and other is labelled as Reason (R) :

Assertion (A) : Physical education is an integral part of total education process.

Reason (R) : Physical education helps to improve only the physical fitness and sports performance.

In the context of the above two statements, which one of the following is *correct* ?

- (A) Both (A) and (R) are false
- (B) (A) is true but (R) is false
- (C) (A) is false but (R) is true
- (D) Both (A) and (R) are true

51. अभिसंधीत अभिसंधान अध्ययन उपपत्तीमध्ये वर्तनामागील सहसंबंध प्रस्थापित केला जातो :

- (A) कुत्रा आणि अन्न
- (B) पॅव्हलॉव पायाची पावले व अन्न
- (C) वरील दोन्ही व लाळ निर्मिती
- (D) उद्दीपक आणि प्रतिसाद

52. खालील दोन वाक्यांमधील एक वाक्य विधान आहे (A) व दुसरे वाक्य कारण आहे त्याला (R) म्हटले आहे :

विधान (A) : संपूर्ण शैक्षणिक प्रक्रियेचा एक अविभाज्य भाग म्हणजे शारीरिक शिक्षण आहे.

कारण (R) : केवळ शारीरिक क्षमता व क्रीडा कार्यमान सुधारण्यासाठी शारीरिक शिक्षणाची मदत होते.

वरील दोन वाक्यांमधील कोणता सहसंबंध **बरोबर** आहे :

- (A) (A) व (R) दोन्ही चुकीचे
- (B) (A) बरोबर आहे पण (R) चुकीचे
- (C) (A) चूक आहे पण (R) बरोबर आहे
- (D) (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर आहे

53. A person, jumping for vertical height, after taking a stance, goes downwards for an optimum distance. This helps him to achieve height by :
- (A) Lowering his C.G.
 (B) Reducing his weight
 (C) Increasing potential energy of the leg muscles
 (D) Decreasing kinetic energy of the body
54. A problem selected for investigation must test perfectly well on such criteria as :
- (A) Novelty, practicability, purposiveness, flawlessness
 (B) Feasibility, reasonability, novelty, significance
 (C) Extensibility, probability, purposiveness, novelty
 (D) Reasonability, availability, affordability, feasibility
53. एक व्यक्ती उंचीसाठी उडी मारताना, पवित्रा घेतल्यानंतर, योग्य उंची गाठण्यासाठी खालच्या दिशेने झुकतो त्याला उंची गाठण्यासाठी या घटनेमुळे मदत मिळते :
- (A) गुरुत्वमध्य खाली नेण्यामुळे
 (B) वजन कमी करण्यामुळे
 (C) पायातील स्नायूची स्थितीज उर्जा वाढविल्यामुळे
 (D) शरीराची गतिज ऊर्जा कमी केल्यामुळे
54. परीक्षणासाठी निवडलेली समस्या खालील निकषांवरच तपासून पहावे :
- (A) नाविन्य, व्यावहारिकता, सहेतूकता निर्दोषता
 (B) सुसाध्यता, संयुक्तिकता, नाविन्य, सार्थकता
 (C) विस्तारजन्यता, संभाव्यता, सहेतूकता, नाविन्य
 (D) संयुक्तिकता, उपलब्धता, परवडण्याजोगा, सुसाध्यता

55. Effect of application of force on a body depends on its :

- (i) Point of application
- (ii) Magnitude of application
- (iii) Direction of application
- (iv) Time of application

Choose the *correct* combination :

- (A) (ii), (iii), (iv)
- (B) (ii), (iv), (i)
- (C) (iv), (i), (ii)
- (D) (i), (ii), (iii)

56. Participation in olympic games is at present open to :

- (A) Only amateurs
- (B) Only professionals
- (C) Both amateurs and professionals
- (D) Neither amateurs nor professional

55. पदार्थावर कार्यकरणाच्या बलाचे परीणाम पदार्थाच्या या घटकांवर अवलंबून असतात :

- (i) बल लावण्याचा बिंदू
- (ii) बल लावण्याचे परिमाण
- (iii) बल लावण्याची दिशा
- (iv) बल लावण्याची वेळ

अचूक एकीकरण निवडा :

- (A) (ii), (iii), (iv)
- (B) (ii), (iv), (i)
- (C) (iv), (i), (ii)
- (D) (i), (ii), (iii)

56. ऑलिम्पिक खेळातील सहभाग यांच्यासाठी खूला आहे :

- (A) फक्त हौशी खेळाडू
- (B) फक्त व्यावसायिक खेळाडू
- (C) हौशी व व्यावसायिक खेळाडू दोन्हीही
- (D) हौशीही नाही, व्यावसायिक खेळाडूपण नाही

57. Match List I with List II and select the correct answer from the code given below :

List I	List II
(i) Anxiety	(1) Instrumental
(ii) Aggression	(2) Instinctive reaction
(iii) Autonomic reaction	(3) Somatic
(iv) Flight	(4) Palm sweating

Codes :

	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(A)	(3)	(1)	(4)	(2)
(B)	(3)	(4)	(1)	(2)
(C)	(2)	(1)	(4)	(3)
(D)	(4)	(3)	(2)	(1)

58. Select the *false* statement about heart structure :

- (A) The heart chamber with the thickest wall is the left ventricle
- (B) The apex of the heart is more superior in location than the base
- (C) The heart has four chambers
- (D) The left ventricle forms the apex and most of the left border of the heart

57. यादी I व यादी II यातील जोड्या खाली दिलेल्या पर्यायामधून निवडा :

यादी I	यादी II
(i) चिंता	(1) साधनीकरण
(ii) आक्रमकता	(2) सहजप्रवृत्ती प्रतिसाद
(iii) स्वायत्त प्रतिसाद	(3) कायिक
(iv) पलायन	(4) हाताल घाम

कोड :

	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(A)	(3)	(1)	(4)	(2)
(B)	(3)	(4)	(1)	(2)
(C)	(2)	(1)	(4)	(3)
(D)	(4)	(3)	(2)	(1)

58. ऱ्हदयाच्या रचनेबाबतचे अयोग्य विधान निवडा :

- (A) ऱ्हदयातील सर्वात जाड भित्तिका असणारा कप्पा म्हणजे डावी जवनिका
- (B) ऱ्हदयाचा शिरोबिंदू हा ऱ्हदयाच्या पायापेक्षा स्थितीने उर्ध्वस्थानी असतो
- (C) ऱ्हदयाचा चार कप्पे असतात
- (D) ऱ्हदयाची डावी जवनिका ऱ्हदयाचा शिरोबिंदू असते व ऱ्हदयाची जास्तीतजास्त डाव्या बाजूची कड असते

59. Walking has the following mechanical phases :

- (i) Single support phase
- (ii) Double support phase
- (iii) Non-support phase
- (iv) Flying phase

Choose the *correct* option :

- (A) (i) and (ii)
- (B) (ii) and (iii)
- (C) (iii) and (iv)
- (D) (iv) and (i)

60. Sports training is a process of achieving the highest level of sports performance using different means. Among them autogenic training is considered as a :

- (A) Pedagogical means
- (B) Biomechanical means
- (C) Psychological means
- (D) Physical means

59. चालण्याच्या हालचालीत पुढील यांत्रिकी अवस्था असतात :

- (i) सिंगल सपोर्ट अवस्था (एकाधार अवस्था)
- (ii) डबल सपोर्ट अवस्था (द्विआधार अवस्था)
- (iii) नॉन-सपोर्ट अवस्था (निराधार अवस्था)
- (iv) उड्डाण अवस्था

अचूक पर्याय निवडा :

- (A) (i) व (ii)
- (B) (ii) व (iii)
- (C) (iii) व (iv)
- (D) (iv) व (i)

60. विविध पद्धतींचा वापर करून सर्वांच्या क्रीडा कार्यमान साधण्याची प्रक्रीया म्हणजे क्रीडा प्रशिक्षण. त्यापैकी ऑटोजेनिक प्रशिक्षण म्हणजे :

- (A) अध्यापनशास्त्रीय पद्धती
- (B) जीवयांत्रिकशास्त्रीय पद्धती
- (C) मानसशास्त्रीय पद्धती
- (D) शारीरिक पद्धती

61. Match List I and List II and select the *correct* answer from the codes given below :

List I	List II
(i) Shoulder flexion	(1) Middle deltoid
(ii) Shoulder elevation	(2) Anterior deltoid
(iii) Shoulder abduction	(3) Infraspinatus
(iv) Outward rotation of the shoulder	(4) Trapezius

Codes :

	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(A)	(3)	(2)	(4)	(1)
(B)	(1)	(3)	(2)	(4)
(C)	(4)	(1)	(3)	(2)
(D)	(2)	(4)	(1)	(3)

62. Skeletal muscle fibres have a distinctive striated appearance due to :

(1) A bands
 (2) I bands
 (3) H zone
 (4) Z disk
 (A) (1) and (2)
 (B) (1) and (3)
 (C) (1), (2), (3) and (4)
 (D) (2) and (4)

63. Early gains in strength are more influenced by :

(A) Neural factors
 (B) Hypertrophy
 (C) Nutritional factors
 (D) Muscle fibre

61. यादी I व यादी II जुळवून योग्य पर्याय निवडा :

यादी I	यादी II
(i) शोल्डर (खांदा) फ्लेक्शन	(1) मिडल डेल्टॉईड
(ii) शोल्डर (खांदा) एलिव्हेशन	(2) अँटीरिअर डेल्टॉईड
(iii) शोल्डर (खांदा) अँबडक्शन	(3) इन्फ्रास्पायनेटस
(iv) शोल्डरचे (खांदा) आउटवर्ड रोटेशन	(4) ट्रेपिझिअस

कोड :

	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(A)	(3)	(2)	(4)	(1)
(B)	(1)	(3)	(2)	(4)
(C)	(4)	(1)	(3)	(2)
(D)	(2)	(4)	(1)	(3)

62. अस्थिस्नायूतंतूंना वेगळे पट्टेरीरूप यामुळे मिळते :

(1) ए बॅण्ड
 (2) आय बॅण्ड
 (3) एच झोन
 (4) झेड डिस्क
 (A) (1) व (2)
 (B) (1) व (3)
 (C) (1), (2), (3) व (4)
 (D) (2) व (4)

63. ताकद विकसनात प्रारंभीच्या काळात मिळणारे फायदे यामुळे अधिक परिणामकारक होतात :

(A) चेतावहनाशी संबंधित घटक
 (B) हायपरट्रोफी
 (C) आहाराशी संबंधित घटक
 (D) स्नायू तंतू

64. Given below are two statements, one is labelled Assertion (A) and the other Reason (R) :

Assertion (A) : Minerals supply no energy to the body.

Reason (R) : Deficiency of potassium in the body causes cardiac problem.

In the context of the above, which of the following statements is correct ?

- (A) Both (A) and (R) are correct but (R) is not a correct explanation of (A)
 (B) Both (A) and (R) are false
 (C) (A) is correct but (R) is false
 (D) (A) is false but (R) is true
65. Match List I and List II and select the correct answer from the codes given below :

List I

- (i) Off-centric force
 (ii) Rebound force
 (iii) Frictional force
 (iv) Gravitation force

Codes :

	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(A)	(1)	(2)	(3)	(4)
(B)	(4)	(3)	(2)	(1)
(C)	(3)	(1)	(4)	(2)
(D)	(2)	(4)	(1)	(3)

List II

- (1) Elasticity
 (2) Body weight
 (3) Spin
 (4) Stability

64. दिलेल्या दोन वाक्यातील एक विधान (A) आहे व एक कारण (R) आहे :

विधान (A) : क्षार (खनिजे) शरीराला उर्जा पुरवित नाहीत.

कारण (R) : शरीरातील पोटॅशियमच्या कमतरतेमुळे हृदयविकार उद्भवतात.

वरील आशयासंदर्भात योग्य विधान कोणते ?

- (A) (A) व (R) दोन्हीही सत्य असून, (R) हे (A) चे योग्य स्पष्टीकरण नाही
 (B) (A) व (R) दोन्हीही असत्य आहेत
 (C) (A) सत्य आहे परंतु (R) असत्य आहे
 (D) (A) असत्य आहे परंतु (R) सत्य आहे

65. यादी I व यादी II जुळवून योग्य पर्याय निवडा :

यादी I

- (i) विकेंद्री बल
 (ii) रिबाउण्ड बल
 (iii) घर्षण बल
 (iv) गुरुत्वाकर्षण बल

यादी II

- (1) स्थितीस्थापकत्व
 (2) शरीर वजन
 (3) फिरकी
 (4) स्थिरत्व

कोड :

	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(A)	(1)	(2)	(3)	(4)
(B)	(4)	(3)	(2)	(1)
(C)	(3)	(1)	(4)	(2)
(D)	(2)	(4)	(1)	(3)

66. The best example of authentic assessment for a Basketball skills unit is :

- (A) Using standardised instruments on Basketball skills at the end of unit
- (B) Using district devised assessments of skills at the end of the unit
- (C) Developing a rubric to assess learners as they move through the unit
- (D) Counting the number of baskets made is a class game

67. A 20 minute cold application will increase :

- (A) Blood flow
- (B) Vascular spasm
- (C) Blood pressure
- (D) Hemorrhaging

66. बास्केटबॉल घटकाच्या अधिप्रमाणित (ऑथेन्टीक) परिक्षणाचे उत्तम उदाहरण हे आहे :

- (A) घटकाअंती प्रमाणित बास्केटबॉल कौशल्य कसोटी वापरणे
- (B) घटकाअंती जिल्हास्तरीय कौशल्य परिक्षण वापरणे
- (C) अध्ययनकर्त्यांच्या परिक्षणासाठी घटकादरम्यान रुब्रिक विकसित करुन वापरणे
- (D) वर्गांतर्गत स्पर्धेदरम्यान केलेल्या बास्केटची संख्या मोजणे

67. 20 मिनिट थंड (कोल्ड) शेक घेतल्यामुळे यामध्ये वाढ होते :

- (A) रक्तप्रवाह
- (B) शीरांतर्गत अंगग्रह (स्पाझ्म)
- (C) रक्त दाब
- (D) अंतर्गत रक्तस्राव

68. Typical exercise progression is :

- (A) Isometrics, isokinetics, isotonic, functional skills
- (B) Isometrics, isotonic, functional skills, isokinetics
- (C) Isometrics, isotonic, isokinetics, functional skills
- (D) Isometrics, isokinetics, functional skills, isotonic

69. The surface best for prevention of injury while running is :

- (A) Soft and flat
- (B) Flat, smooth and somewhat soft
- (C) Rigid and flat
- (D) Curved and soft

68. व्यायामाचा नेमका प्रगतक्रम असा असतो :

- (A) आयसोमेट्रीक्स, आयसोकायनेटिक्स, आयसोटोनिक्स, फंक्शनल (कार्यात्मक) कौशल्य
- (B) आयसोमेट्रीक्स, आयसोटोनिक्स, फंक्शनल (कार्यात्मक) कौशल्य, आयसोकायनेटिक्स
- (C) आयसोमेट्रीक्स, आयसोटोनिक्स, आयसोकायनेटिक्स, फंक्शनल (कार्यात्मक) कौशल्य
- (D) आयसोमेट्रीक्स, आयसोकायनेटिक्स, फंक्शनल (कार्यात्मक) कौशल्य, आयसोटोनिक्स,

69. धावताना होणाऱ्या दुखापतीच्या प्रतिबंधासाठी असा पृष्ठभाग उत्तम असतो :

- (A) सैल व सपाट
- (B) सपाट, गुळगुळीत व काहीसा सैल
- (C) टणक व सपाट
- (D) वक्राकार व सैल

70. Match List I with List II and select the *correct* answer from the codes given below :

List I	List II
(i) Regulatory approach	(1) Provision of health services at doorstep
(ii) Health education approach	(2) Education of people through planned learning experience
(iii) Service approach	(3) Full participation and active involvement in primary health services
(iv) Primary health care approach	(4) Change in health behaviour through external control

Codes :

	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(A)	(4)	(1)	(2)	(3)
(B)	(3)	(4)	(1)	(2)
(C)	(4)	(2)	(1)	(3)
(D)	(3)	(4)	(2)	(1)

70. यादी I व यादी II जुळवून योग्य पर्याय निवडा :

यादी I	यादी II
(i) नियामक मार्ग	(1) घरपोच आरोग्य सेवा तरतूद
(ii) आरोग्य शिक्षण मार्ग	(2) नियोजित अध्ययन अनुभर्तीमधून लोकांचे शिक्षण
(iii) सेवाकार्य मार्ग	(3) संपूर्ण सहभाग व प्राथमिक आरोग्य सेवेते सक्रीय सहभाग
(iv) प्राथमिक आरोग्य सेवा मार्ग	(4) बाह्य नियंत्रणाद्वारे आरोग्यवर्तनात बदल

कोड :

	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(A)	(4)	(1)	(2)	(3)
(B)	(3)	(4)	(1)	(2)
(C)	(4)	(2)	(1)	(3)
(D)	(3)	(4)	(2)	(1)

71. One of the following is an example of rules, identify it :

- (A) Take care of equipments
- (B) Student entry and exit from gymnasium
- (C) Signals for getting student attention
- (D) Roll call procedure

72. The two major objectives of intramural programme in a school are :

- (i) Encourage mass participation
  - (ii) Improve skill and physical efficiency of "all" students
  - (iii) Attract parental involvement in school activities
  - (iv) Install spirit of healthy competition in children
- (A) (i) and (iv)
  - (B) (ii) and (iii)
  - (C) (iii) and (iv)
  - (D) (ii) and (iv)

71. एक नियमांचे उदाहरण ओळखा दिलेल्या यादीतून :

- (A) साहीत्याची काळजी घेणे
- (B) व्यायामकक्षात विद्यार्थ्यांचा प्रवेश व निर्गमन पद्धत
- (C) विद्यार्थ्यांचे लक्ष वेधण्यासाठी देण्याचा इशारा
- (D) हजेरी घेण्याची पद्धत

72. शाळेमध्ये आंतरकुल स्पर्धेचे प्रमुख उद्दीष्ट हे असते :

- (i) समूह सहभागास उत्तेजन देणे
  - (ii) सर्व विद्यार्थ्यांची कौशल्य विकास व शारीरिक कार्यक्षमता सुधारणे
  - (iii) शालेय उपक्रमातील पालकांचा सहभाग वाढविणे
  - (iv) बालकांमध्ये आरोग्यपूर्ण स्पर्धावृत्ती जोपासणे
- (A) (i) व (iv)
  - (B) (ii) व (iii)
  - (C) (iii) व (iv)
  - (D) (ii) व (iv)

73. Student learning objectives written by the teacher include these components :
- (1) Expected behaviour
  - (2) Condition or situation
  - (3) Criterion
  - (4) Learning domain
- (A) (1) and (2)
 (B) (1) and (4)
 (C) (2), (3) and (4)
 (D) (1), (2) and (3)
74. The formula $x = X - m$ is used to compute :
- (A) Mode
  - (B) Median
  - (C) Mean
  - (D) Deviation scores
75. Identify the systematic observation methods from the given :
- (i) Event recording
  - (ii) Interval recording
  - (iii) Duration recording
  - (iv) Checklist
- (A) (i), (ii), (iii) and (iv)
 (B) (i), (ii) and (iii)
 (C) (ii), (iii) and (iv)
 (D) (iii) and (iv)
73. शिक्षकाने लिहिलेल्या विद्यार्थी-अध्ययन उद्दीष्टांमधे ह्या घटकांचा समावेश होतो :
- (1) अपेक्षित वर्तन
  - (2) परिस्थिती
  - (3) निकष
  - (4) अध्ययन क्षेत्र
- (A) (1) व (2)
 (B) (1) व (4)
 (C) (2), (3) व (4)
 (D) (1), (2) व (3)
74. $x = X - m$ हे सूत्र या परिमाणाचे मापन करण्यासाठी वापरतात :
- (A) बहुलक
  - (B) मध्यगा
  - (C) मध्यमान
  - (D) विचलन प्राप्तांक
75. दिलेल्या प्रकारांतून प्रणालीबद्ध निरीक्षण पद्धती निवडा :
- (i) घटना नोंदणी
  - (ii) मध्यांतर नोंदणी
  - (iii) कालावधी नोंद
  - (iv) चेकलिस्ट (पडताळासूची)
- (A) (i), (ii), (iii) व (iv)
 (B) (i), (ii) व (iii)
 (C) (ii), (iii) व (iv)
 (D) (iii) व (iv)

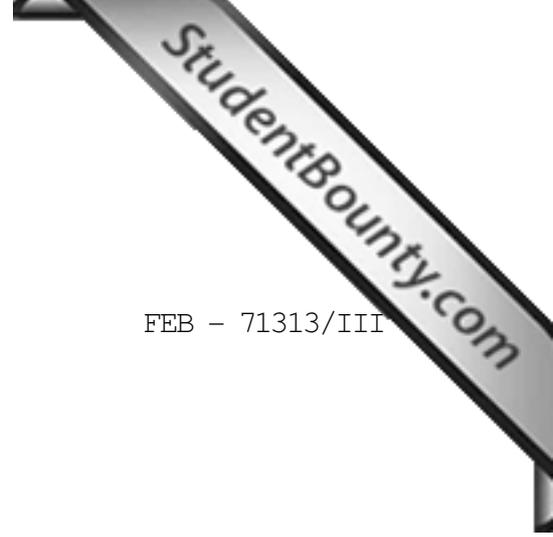
FEB - 71313/III

ROUGH WORK

StudentBounty.com

FEB - 71313/III

ROUGH WORK

Test Booklet No.

प्रश्नपत्रिका क्र.

M

Paper-III

PHYSICAL EDUCATION

Signature and Name of Invigilator

Seat No.

--	--	--	--	--	--

(In figures as in Admit Card)

1. (Signature) .....

(Name) .....

Seat No. ....

(In words)

2. (Signature) .....

(Name) .....

OMR Sheet No.

--	--	--	--	--	--

(To be filled by the Candidate)

FEB - 71313

Time Allowed : 2½ Hours]

[Maximum Marks : 150

Number of Pages in this Booklet : 40

Number of Questions in this Booklet : 75

Instructions for the Candidates

- Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page.
- This paper consists of 75 objective type questions. Each question will carry two marks. All questions of Paper-III will be compulsory, covering entire syllabus (including all electives, without options).
- At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows :
  - To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet.
  - Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to missing pages/questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted.**
  - After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet.
- Each question has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item.
Example : where (C) is the correct response.

(A)	(B)	(C)	(D)
-----	-----	-----	-----
- Your responses to the items are to be indicated in the **OMR Sheet given inside the Booklet only**. If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated.
- Read instructions given inside carefully.
- Rough Work is to be done at the end of this booklet.
- If you write your Name, Seat Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
- You have to return original OMR Sheet to the invigilator at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are, however, allowed to carry the Test Booklet and duplicate copy of OMR Sheet on conclusion of examination.
- Use only Blue/Black Ball point pen.**
- Use of any calculator or log table, etc., is prohibited.**
- There is no negative marking for incorrect answers.**

विद्यार्थ्यांसाठी महत्वाच्या सूचना

- परिक्षार्थींनी आपला आसन क्रमांक या पृष्ठवरील वरच्या कोपऱ्यात लिहावा. तसेच आपणांस दिलेल्या उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा.
- सदर प्रश्नपत्रिकेत 75 बहुपर्यायी प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नास दोन गुण आहेत. या प्रश्नपत्रिकेतील सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे. सदरचे प्रश्न हे या विषयाच्या संपूर्ण अभ्यासक्रमावर आधारित आहेत.
- परीक्षा सुरु झाल्यावर विद्यार्थ्यांला प्रश्नपत्रिका दिली जाईल. सुरुवातीच्या 5 मिनीटांमध्ये आपण सदर प्रश्नपत्रिका उघडून खालील बाबी आवश्यक तपासून पहाव्यात.
  - प्रश्नपत्रिका उघडण्यासाठी प्रश्नपत्रिकेवर लावलेले सील उघडावे. सील नसलेली किंवा सील उघडलेली प्रश्नपत्रिका स्विकारू नये.
  - पहिल्या पृष्ठावर नमूद केल्याप्रमाणे प्रश्नपत्रिकेची एकूण पृष्ठे तसेच प्रश्नपत्रिकेतील एकूण प्रश्नांची संख्या पडताळून पहावी. पृष्ठे कमी असलेली/कमी प्रश्न असलेली/प्रश्नांचा चुकीचा क्रम असलेली किंवा इतर त्रुटी असलेली सदोष प्रश्नपत्रिका सुरुवातीच्या 5 मिनिटातच पर्यवेक्षकाला परत देऊन दुसरी प्रश्नपत्रिका मागवून घ्यावी. त्यानंतर प्रश्नपत्रिका बदलून मिळणार नाही तसेच वेळही वाढवून मिळणार नाही याची कृपया विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
  - वरीलप्रमाणे सर्व पडताळून पहिल्यानंतरच प्रश्नपत्रिकेवर ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेचा नंबर लिहावा.
- प्रत्येक प्रश्नासाठी (A), (B), (C) आणि (D) अशी चार विकल्प उत्तरे दिली आहेत. त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकपणे काळ/निळ्या करावा.
उदा. : जर (C) हे योग्य उत्तर असेल तर.

(A)	(B)	(C)	(D)
-----	-----	-----	-----
- या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नांची उत्तरे ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेतच दर्शवावीत. इतर टिकाणी लिहिलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- आत दिलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचाव्यात.
- प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी जोडलेल्या कोऱ्या पानावरच कच्चे काम करावे.
- जर आपण ओ.एम.आर. वर नमूद केलेल्या टिकाणा व्यतिरिक्त इतर कोठेही नाव, आसन क्रमांक, फोन नंबर किंवा ओळख पटेल अशी कोणतीही खूप केलेली आढळून आल्यास अथवा असभ्य भाषेचा वापर किंवा इतर गैरमार्गाचा अवलंब केल्यास विद्यार्थ्यांला परीक्षेस अपात्र ठरविण्यात येईल.
- परीक्षा संपल्यानंतर विद्यार्थ्यांने मूळ ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिका पर्यवेक्षकांकडे परत करणे आवश्यक आहे. तथापी, प्रश्नपत्रिका व ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेची द्वितीय प्रत आपल्याबरोबर नेण्यास विद्यार्थ्यांना परवानगी आहे.
- फक्त निळ्या किंवा काळ्या बॉल पेनचाच वापर करावा.**
- कॅलक्युलेटर किंवा लॉग टेबल वापरण्यास परवानगी नाही.**
- चुकीच्या उत्तरासाठी गुण कपात केली जाणार नाही.**